

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
mr. Arno Rutte
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum

19 februari 2026

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

Wetsvoorstel vergoeding affectieschade

Geachte heer Rutte,

De Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) ontving 24 november 2025 uw verzoek om te adviseren over het concept wetsvoorstel tot wijziging van de Wet vergoeding affectieschade, het concept besluit tot wijziging van het Besluit vergoeding affectieschade en het concept Besluit vergoeding affectieschade BES. Bijgaand ontvangt u het gevraagde advies.

Inhoud wetsvoorstel

Het wetsvoorstel beoogt de kring van gerechtigden op affectieschade in de artt. 6:107 en 6:108 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) uit te breiden met broers en zussen van de overledene of anderszins getroffen persoon. Met de algemene lijn en strekking van het wetsvoorstel kan de WeCo instemmen; zij onderschrijft ook de in de toelichting weergegeven redenen voor uitbreiding van de kring van de gerechtigden tot affectieschade.

De uitleg van de begrippen ‘duurzaam samenwonen’, ‘zorg’ en ‘in gezinsverband’ zal, zo stelt de toelichting op p. 11, plaats kunnen hebben conform de bestaande uitleg in onder andere het personen- en familierecht. Dat lijkt een werkbare uitwerking, en bevordert een eenduidige wetsuitleg.

Kanttekeningen

Hoewel de WeCo op zich kan instemmen met de uitbreiding van de kring van gerechtigden plaatst zij enkele kanttekeningen die raken aan het onderwerp affectieschade in het algemeen.

1. Gelijkstelling halfbroers/-zussen en stiefbroers/-zussen

Onder broers en zussen worden ook gerekend halfbroers en -zussen en stiefbroers en -zussen. Met betrekking tot stiefbroers en -zussen wordt de eis gesteld dat er van een duurzaam samenleven in gezinsverband sprake moet zijn (geweest). Als een persoon duurzaam in gezinsverband heeft samengeleefd, blijft een recht op vergoeding van affectieschade bestaan.

Mede door deze ruimhartige uitbreiding van de kring gerechtigden zal het volgens de WeCo om meer personen gaan dan de (gemiddeld) 1,75 broer of zus waarover de memorie van toelichting op p. 8 spreekt. Daarbij zij verwezen naar p. 5 en 11 van de toelichting, waarbij halfbroers/-zussen en stiefbroers/-zussen in essentie gelijkgesteld worden aan broers en zussen. Juist bij samengestelde gezinnen en andere bijzondere, met een gezin gelijk te stellen, duurzame samenlevingsvormen kan het uiteindelijk gaan om aanzienlijk meer gerechtigden.

2. Verhaal op de dader/schadeveroorzaker

In een strafzaak waar het aspect affectieschade een rol speelt gaat het niet zelden om zeer ernstige misdrijven, zoals levensdelicten. Daders worden daarbij doorgaans gestraft met een langdurige gevangenisstraf en/of de maatregel van terbeschikkingstelling. Deze veroordeelden komen daardoor (niet zelden: zeer) langdurig in de positie dat zij niet of nauwelijks iets kunnen afbetalen van de toegewezen bedragen. Mede door de wettelijke rente (sinds 1 januari 2026: 4 %) zal hun totale schuld alleen maar oplopen.

In de praktijk zal het dus vaak de Staat zijn die bij wijze van bevoorschotting de (affectie)schade betaalt. Dat voorschot moet de veroordeelde terugbetalen en daarvoor bestaat geen grens in tijd. De schuld is evenmin saneerbaar (artikel 358 lid 4 Faillissementswet). Tegelijk is het met het oog op resocialisatie en re-integratie van belang dat iemand na de tenuitvoerlegging van een straf of maatregel weer een maatschappelijke perspectief krijgt, zonder zwaarwegende financiële lasten. De WeCo adviseert de staatssecretaris in de toelichting nader op deze problematiek in te gaan.

3. Als de Staat betaalt

De commissie Donner stelde in 2021 vast dat het door rechters toegekende bedrag aan slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven in de periode 2010-2019 ruimschoots was verdubbeld, van 5 miljoen euro naar 12,5 miljoen euro. Ook de som van schadevergoedingsmaatregelen waarvoor het gemaximeerde deel van de voorschotregeling geldt, was zo goed als verdubbeld: van 16 miljoen euro in 2010 naar 29 miljoen euro in 2015. Verder gaf de commissie aan dat het gedeelte van de schadevergoedingsmaatregelen dat binnen de reikwijdte van de voorschotregeling valt vanaf 2017 met 37% was toegenomen ten opzichte van 2016, het jaar dat de gemaximeerde voorschotregeling voor overige strafbare feiten in werking trad.¹

Hoewel de commissie Donner zich niet over de oorzaak van deze stijgingen heeft uitgelaten, valt niet uit te sluiten dat van de bevoorschottingregeling door de Staat een zeker prijsopdrijvend effect uitgaat. De WeCo adviseert de staatssecretaris zich hierover nader te laten informeren, en daarbij ook uitdrukkelijk aandacht te schenken aan de wenselijkheid van mogelijke standaardisering (en/of maximering) van schadebedragen (te vergelijken met de zogeheten Rotterdamse schaal).

Conclusie

De WeCo onderschrijft de in de toelichting weergegeven redenen voor uitbreiding van de kring van de gerechtigden tot affectieschade en kan instemmen met de algemene lijn en strekking van het wetsvoorstel. De gelijkstelling van halfbroers/-zussen en stiefbroers/-zussen

¹ [Rapport 'Op verhaal komen. Naar een afgewogen, consistent en betaalbaar stelsel voor compensatie van slachtoffers van een strafbaar feit' | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

met broers en zussen leidt vermoedelijk wel tot een grotere uitbreiding van de kring van gerechtigden dan het conceptvoorstel voorziet. De WeCo adviseert aan dit aspect aandacht te besteden in de memorie van toelichting. Bovendien signaleert de WeCo dat tot op heden geen begrenzing in tijdsverloop bestaat voor het terugbetalen aan de Staat. De WeCo geeft de staatssecretaris in overweging een regeling te ontwerpen die ook recht doet aan de gedachte dat op enig moment voor de veroordeelde weer een maatschappelijk perceptief ontstaat.

Ten slotte wijst de WeCo op het mogelijke prijsopdrijvende effect van de bevoorschottingsregeling. Het zou goed zijn als de staatssecretaris zich hierover nader zou laten adviseren en de mogelijkheden zou (laten) onderzoeken om tot mogelijke standaardisering (en/of maximering) van schadebedragen te komen.

De Wetenschappelijke Commissie,

mr.dr. G.K. Schoep
voorzitter